

Ciešamās kārtas konstrukcijas „Skolēnu pārspriedumu korpusā”¹

Passive constructions in the “Corpus of Students’ Essays”

Kristīne Levāne-Petrova

Mākslīgā intelekta laboratorija
Matemātikas un informātikas institūts, Latvijas Universitāte
Raiņa bulvāris 29, Rīga, LV-1459, Latvija
E-pasts: kristine.levane-petrova@lumii.lv

Verba kārtā un ar to saistītie jautājumi vienmēr ir bijis aktuāls gramatikas izpētes objekts, kas bijis daudzu valodnieku interešu lokā. Arī latviešu valodā verba kārtā, jo īpaši ciešamā kārtā, ir aplūkota dažādās latviešu valodas gramatikās, tai ir arī veltīts daudz atsevišķu pētījumu. Lai arī latviešu valodai ir daudz aprakstu un pētījumu par ciešamo kārtu un ciešamās kārtas formām, tomēr līdz šim latviešu valodas ciešamās kārtas veidi gandrīz nav aplūkoti. Tāpēc šajā rakstā tiks analizētas ciešamās kārtas konstrukcijas, to veidi un citi ar pasīvu saistīti aspekti „Skolēnu pārspriedumu korpusā”, proti, mazākumtautību skolu un latviešu valodas mācībvalodu vidusskolu skolēnu latviešu valodas eksāmena darbos. Pētījums tiks veikts ne tikai kvalitatīvā, bet arī kvantitatīvā aspektā.

Raksta pirmajā daļā īsi aplūkota ciešamā kārtā latviešu valodā. Raksta otrajā daļā analizētas dinamiskā pasīva konstrukcijas specializētajā korpusā, bet raksta trešajā daļā analizētas statiskā pasīva konstrukcijas specializētajā korpusā. Gan dinamiskā, gan statiskā pasīva analizē aplūkota pasīva formu izplatība, pasīva veidi, vārdu secība pasīva konstrukcijās, pasīva konstrukcijas un darītājs.

Atslēgvārdi: valodas korpusi; ciešamā kārtā; dinamiskais pasīvs; statiskais pasīvs; darītājs; teikuma priekšmets; tēma; rēma.

levads

Verba kārtā un ar to saistītie aspekti vienmēr ir bijis aktuāls gramatikas izpētes objekts, un dažādos laikos tam ir pievērsušies daudzi pētnieki, kas pārstāv dažādas valodniecības skolas un pētniecības metodes. Arī latviešu valodniecībā verba kārtai un ar to saistītajiem jautājumiem ir veltīts daudz uzmanības.

¹ Pētījums sagatavots Valsts pētījumu programmas projekta „Latviešu valoda” (Nr. VPP-IZM-2018/2-0002) apakšprojektā „Latviešu valodas apguve” sadarbībā ar Latvijas Zinātnes padomes Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektā „Latviešu valodas apguvēju korpusa izveide: metodes, rīki un izmantojums” (Nr. lzp-2018/1-0527).

Latviešu valodniecībā verba kāрта un ciešamā kāрта ir raksturotas gan dažādos laikos iznākušajās latviešu valodas gramatikās (piem., Stender 1761, 36; Endzelīns 1951, 983–984; Ahero et al. 1959, 547–553; Kalnača 2013, 502–507), gan arī analizētas atsevišķos pētījumos (piem., Veidemane 2002, 415–422; Holvoet 2015, 367–394; Lindström, Nau, Spraunienē, Laugalienē 2020, 129–213; Nau, Spraunienē, Žeimantienē 2020, 27–128). Aplūkojot ciešamo kārtu gramatikās, parasti tiek raksturotas ciešamās kārtas formas, reizēm to lietojums, kamēr ciešamās kārtas konstrukciju veidi ir minēti tikai vienā latviešu valodas gramatikā (Kalnača 2013, 50) un vairākos ārvalstu pētnieku veiktos latviešu valodas pasīva aprakstos (piem., Holvoet 2001, 159–160; Nau, Holvoet 2015, 11). Arī pētījumi saistībā ar latviešu valodas pasīva veidiem gandrīz nav atrodamī, izņemot Nikoles Nauas, Birutes Spraunienes un Vaivas Žeimantienes (*Nicole Nau, Birutē Spraunienē, Vaiva Žeimantienē* 2020) publikāciju, kurā, analizējot ciešamās kārtas konstrukcijas ar *tikt*, aplūkoti arī pasīva konstrukciju veidi vispārīgā korpusa datu kopā. Tāpēc šajā rakstā tiks kvantitatīvi un kvalitatīvi analizētas pasīva konstrukcijas, to veidi un citi ar pasīvu saistīti aspekti „Skolēnu pārsapriedumu korpusā” (turpmāk – SPK).

„Skolēnu pārsapriedumu korpus” tiek veidots, lai pētītu skolēnu latviešu valodas prasmes un nodrošinātu datus balstītu latviešu valodas mācību un metodisko materiālu izstrādi. SPK ir iekļauti 468 pārsapriedumi no 12. klases latviešu valodas eksāmenu darbiem (apmēram 185 000 vārdlietojumu). Tie ir latviešu mācībuvalodas vidusskolu, mazākumtautību skolu un valsts ģimnāziju audzēkņu darbi no Kurzemes, Latgales un Rīgas. SPK ir iekļauti nelaboti teksti, paturot visas skolēnu pieļautās drukas, interpunkcijas u. c. kļūdas. Tādā korpusā ir iespējams ne tikai analizēt, kas skolēnu latviešu valodas zināšanās būtu uzlabojams, bet arī veikt visdažādākos gramatikas u. c. pētījumus, piem., pētīt latviešu valodas ciešamās kārtas konstrukcijas. Jāatzīmē, ka specializēts korpus ir tāds, kurā teksti apkopoti pēc kādas noteiktas pazīmes, un pētījumi tādos korpusos neļauj izdarīt secinājumus par visu valodu kopumā.

Lai analizētu, cik un kādas pasīva konstrukcijas tiek lietotas korpusā, SPK meklētas visas darbības vārdu pasīva formas visās izteiksmēs, laikos, personās, dzimtēs un skaitļos. Lai korpusā atrastu iespējami daudz šādas formas, tās tika meklētas pēc palīgverba pamatformas un morfoloģiskā marķējuma, izmantojot regulārās izteiksmes, piem., [lemma="tikt"]{0,3}[tag="vmnpd...psnp."]. Ar šādiem vaicājumiem tiek atrasti arī darbības vārdi noliegumā, izteikumi ar paplašinātajiem starp izteicēja daļām u. c. analizējamās konstrukcijas. SPK ir automātiski morfoloģiski marķēti, tāpēc tajā var būt kāda nepareizi marķēta vārdforma (Paikens 2007, 235–240; 2016, 267–277; Paikens, Rītuma, Pretkalniņa 2012, 267–277), un, izmantojot iepriekš minētos meklēšanas vaicājumus korpusā, ne visas analizējamās formas bija iespējams atrast. Tāpat jāņem vērā daudzās skolēnu pieļautās kļūdas, kas neļauj precīzi marķēt visas vārdformas.

Raksta pirmajā daļā aplūkota ciešamā kāрта latviešu valodā: ciešamās kārtas formu veidošana, darītājs un pasīva veidi. Raksta otrajā daļā analizētas ciešamās kārtas dinamiskās formas specializētajā korpusā, bet raksta trešajā daļā – ciešamās kārtas statiskās formas korpusā SPK.

1. Ciešamā kārtā latviešu valodā

Mūsdienu latviešu valodā ciešamās kārtas vienkāršo laiku formas tiek veidotas no palīgdarbības vārda *tikt* kopā ar ciešamās kārtas pagātnes divdabi² (*-ts(-a)*). Šīm formām ir raksturīga procesa nozīme (*dinamiskais pasīvs*), piem., (1), (3). Savukārt ciešamās kārtas salikto laiku formas tiek veidotas no palīgdarbības vārda *būt* kopā ar ciešamās kārtas pagātnes divdabi (*-ts(-a)*), un šīm formām ir raksturīga stāvokļa un vienlaikus rezultatīva nozīme (*statiskais pasīvs*), piem., (2), (4) (Ahero et al. 1959, 552–553; Holvoet 2001, 163–166; Kalme, Smiltiece 2001, 223; Kalnača 2013, 505). Izteicējā ietilpstošais divdabis saskaņojas ar teikuma priekšmetu dzimtē, skaitlī un locījumā, bet palīgdarbības vārds saskaņojas skaitlī un personā (1), (2).

- (1) *Mūsdienās pateicoties likumiem un tehnoloģijām paliek arvien grūtāk pārņemt likumu, jeb kurā gadījumā tiks noķerts un sodīts.*
- (2) *Biļetes uz šiem svētdiem ir izpārdotas jau dažās stundās.*
- (3) *Darbā tiek paradīts, ka mīlestība starp māti un viņas dēlu nekad nepazūdīs, pat viss sarežģītākos gadījumos.*
- (4) *Bieži vien ir dzirdēts, ka cilvēkiem ar slimībām ir eteicami lasīt grāmatas, bet kapēc?!*

Šajā rakstā formas, kas latviešu valodniecībā tradicionāli tiek sauktas par ciešamās kārtas vienkāršo un salikto laiku formām, tiek sauktas par dinamiskā un statiskā pasīva formām. Detalizētāk par dinamisko un statisko pasīva formu šķīrumu un terminiem sk. Holvoet 2001, 163–166; Kalnača 2013, 505; Ivulāne 2015, 98–101; Kalnača, Lokmane 2015, 139–140.

Parasti ciešamās kārtas statiskā pasīva 3. personas formās izteicējā ietilpstošais palīgdarbības vārds *būt* var tikt izlaists, piem., (5), (6) (Ahero et al. 1959, 553; Kalme, Smiltiece 2001, 224; Nītiņa 2001, 81):

- (5) *[..] es papildus noskatījos arī filmu “Ezera sonāte”, kas uzņemta pēc R. Ezeras romāna “Aiza” motīviem.*
- (6) *Daudz kritušo, zemnieku saimniecības izpostītas.*

Latviešu valodā līdzīgi kā lielākajā daļā valodu ciešamās kārtas teikumos darītājs parasti neparādās (Givón 2001, 126; Kalnača 2013, 503), tomēr latviešu valodā darītājs ciešamās kārtas teikumos ir sastopams gan statiskajā pasīvā (7) (Nītiņa 2001, 81; Kalnača 2013, 503; Kalnača, Lokmane 2021, 261), gan arī dinamiskajā pasīvā (8):

- (7) *Mūsdienās daudzi jaunieši jūtas ģimenes neuzklausīti.*
- (8) *Šādā veidā kultūra ne tikai tiek cilvēku veidota, bet arī virza cilvēkus kādā kopējā domu virzienā, jo tā tiek nodota no cilvēka uz cilvēku..*

² Turpmāk rakstā ciešamās kārtas pagātnes divdabis tiks minēts tikai kā divdabis, jo citi divdabji šajā rakstā netiek analizēti.

Jāatzīmē, ka latviešu valodā dinamiskā pasīva konstrukcijas ar darītāju (8) ir fiksētas tikai pēdējos gados (Nau, Holvoet 2015, 14; Holvoet, Daugavet, Spraunienē, Laugalienē, 2019, 205; Nau, Spraunienē, Žeimantienē 2020, 48–49), tāpēc latviešu valoda tika uzskatīta par vienu no retajām valodām, kurā dinamiskā pasīva konstrukcijas ar darītāju nav sastopamas (Nau 1998, 38; Holvoet 2001, 166; Genušienē 2006, 43; Keenan, Dryer 2007, 331).

Kārtas formu opozīcija latviešu un citās valodās tradicionāli balstās uz pārejošiem neatgriezeniskiem darbības vārdiem, kas spēj piesaistīt tiešo objektu akuzatīvā, jo tiem piemīt spēja pilnībā nodrošināt kārtas formu opozīciju un ar to saistītu teikumu sintaktiskās struktūras maiņu darītāja statusa pazemināšanai un cietēja statusa paaugstināšanai (9), (10).

(9) *Bērza kungs tika ieskundēts būrī, kas atradās mežā.*

(10) *Pēc šī romāna tika uzņemta filma, par godu Latvijas simtgadei.*

Šādas pasīva konstrukcijas tiek dēvētas arī par tiešā objekta pasīvu (Kalnača 2013, 503), pamata pasīvu (a. *basic passive*) (Keenan, Dryer 2007, 328), personas pasīvu (a. *personal passive*) (Holvoet 2001, 159; Nau, Holvoet 2015, 5), pasīvu ar teikuma priekšmetu ar darītāju / bez tā (a. *subjectful agented / agentless passive*) (Genušienē 2006, 43; 2016, 99).

Tāpat latviešu valodā ciešāmās kārtas formas tiek veidotas arī no neatgriezeniskiem, nepārejošiem darbības vārdiem (11). Tas tiek saukts par bezobjekta pasīvu (Paegle 2003, 124; Kalnača 2013, 503; 2014, 143), bezpersonas pasīvu (a. *impersonal passive*) (Holvoet 2011, 159), pasīvu bez teikuma priekšmeta (a. *subjectless passive*) (Genušienē 2006, 43).

(11) *Algas paceltas, ir domāts uz priekšu, jo lielākas algas, jo lielāka pensija.*

Tālāk rakstā analizētas dinamiskā un statiskā pasīva konstrukcijas, to veidi un citi ar pasīvu saistīti aspekti specializētajā korpusā SPK kvantitatīvā un kvalitatīvā aspektā.

2. Darbības vārdu dinamiskā pasīva formu lietojums korpusā SPK

Analizējot korpusa SPK datus, fiksēta 401 dinamiskā pasīva forma. Vairums konstrukciju ir īstenības izteiksmes vienskaitļa un daudzskaitļa 3. personas (15) visos laikos, tomēr dažas no tām ir arī atrastas īstenības izteiksmes 1. (12), (13) un 2. personā (14) (sk. detalizētu statistiku 1. tabulā):

(12) *Kad tiku iepazīstināts ar internetu, kas manu gadsimtu nošķir no pārējiem vairāk, kā jebkas cits, mana prāta darbības principi lielā mērā bija nostiprinājušies.*

(13) *Mēs tiekam audzināti pēc viena principa, pēc noteiktiem standartiem, ja mēģināsi atšķirties, uz tevi atskatīsies.*

- (14) *Mūsdienās pateicoties likumiem un tehnoloģijām paliek arvien grūtāk pārkāpt likumu, jeb kurā gadījumā **tiksi noķerts un sodīts**.*
- (15) *Sniedzīš ātri vien **tiēk padzīts** no fermas.*

Korpusā ir fiksētas astoņas dinamiskā pasīva formas vēlējuma izteiksmē (16).

- (16) *Bet, tā vietā, lai sapņotu par to, autori ir izvēlējušies mudināt lasītāju rīkoties un domāt tā, lai šī ideja arī **tiktu realizēta**.*

Izteikumam modālu nozīmi var piešķirt arī modāli verbi, piem., saliktā verbālā izteicējā ietilpstošs modālais verbs *varēt, vēlēties* u. c. (17), (18), (19).

- (17) *Vērtības, kuras pastāv mūžīgi **var tikt apspriestas** gan pagātnē, gan mūsdienās.*
- (18) *Kad sabrūka PSRS, kad Latvija atkal iegūva savu neatkarību, un bija atcelta cenzūra, grāmatu tirgū sāka plūst ārkartīgi liels grāmatu, eseju, dzeju skaits, kuri **nevarēja tikt publicēti** PSRS laikos.*
- (19) *Neviens **nevēlas tikt nosodīts** par saviem darbiem, taču nereti tā notiek, jo jūtamies nepārliecināti par savu rīcību.*

	Dinamiskais pasīvs		
PERSONA	1.	2.	3.
PRS	4	–	235
PST	1	–	136
FUT	–	1	16
COND	8		
DEB	–		
OBL	–		
KOPĀ	401		

1. tabula. Darbības vārdu dinamiskā pasīva laika, izteiksmju un personu formu biežums

388 no 401 analizētajiem izteikumiem dinamiskajā pasīvā starp izteicēja daļām (palīgdarbības vārda *tikt* un divdabja) paplašinātājs netika atrasts (20). Tikai 11 izteikumos no 401 starp izteicēja daļām tika fiksēts apstākļa vārds (21), pa vienam gadījumam vietniekvārds *sev* (22) un lietvārds *cilvēku* (23). N. Nauas, B. Sprauņienes un V. Žeimantienes (2020, 49) rakstā ir secināts, ka tas norāda uz augstu dinamiskā pasīva konstrukcijas izteicēja daļu savstarpējo sasaisti un, domājams, ir iemesls, kāpēc darītājs vai kāds cits arguments šādās konstrukcijās starp izteicēja daļām nav bieži sastopams – citi elementi starp izteicēja daļām to sadalītu.

- (20) *Grāmatā šī robeža **tiēk pārtraukta** un sekas ir karš.*
- (21) *Šajā darbā **tika plaši apraksfītas** Latvijas ainas, kuras vienmēr zaļo un zied.*

- (22) *Jauniešiem atšķiras vērtību sistēmas un kritēriji, pēc kuriem vērtības **tieks** sevi nostādītas.*
- (23) *Šādā veidā kultūra ne tikai **tieks cilvēku veidota**, bet arī virza cilvēkus kādā kopējā domu virzienā, jo tā tiek nodota no cilvēka uz cilvēku.*

Kā jau raksta 1. nodaļā minēts, tikai pēdējā laikā latviešu valodas dinamiskā pasīva konstrukcijās fiksēts darītājs. Arī korpusā SPK ir atrasts viens šāds teikums (23).

Vairumam analizēto pasīva konstrukciju (375) teikuma priekšmets ir nominatīvā:

- (24) *Mūsdienās viss **tieks risināts** tikai caur politisko ceļu.*

Šādās konstrukcijās izteicējā ietilpstošais divdabis saskaņojas ar teikuma priekšmetu nominatīvā (24).

Korpusā SPK atrasti arī teikumi ar ietvertu teikuma priekšmetu (Lokmane 2013, 734), piem., (12), (14), (25), un teikumi ar kontekstā minētu teikuma priekšmetu, piem., (26), (27).

- (25) *Ikdiennā mūsdienu jauniešiem neatliek daudz laika lasīt grāmatas, jo ir daudz citu lietu, kas aizņem brīvos dzīves mirkļus, taču jau ar pirmajām klasēm skolā **tiekam radināti** pie grāmatu lasīšanas.*
- (26) *Indrāņu māte mīlēja bērnus arī pēc tā, ka **tika izdzīta** no savas mājas un dzīvoja vecajā pirtī.*
- (27) *Grāmatā stāsts ir par Edmundu Bērzu, kas kopā ar sievu ir arhitekti. Līdz **tika iesprostots** būrī, viņš skrēja pakaļ tikai naudai un slavai.*

Par pasīva konstrukcijām ar teikuma priekšmetu, kas saskaņojas ar izteicējā iekļauto divdabi (vai vismaz viens no šiem elementiem), tiek uzskatītas arī tādas pasīva konstrukcijas ar teikuma priekšmetu, kas ir kādā no atkarīgajiem locījumiem, piem., ģenitīvā. Tātad (28) un (29) teikums ietilpst pasīva konstrukcijām ar teikuma priekšmetu, jo latviešu valodā teikuma priekšmets var būt arī ģenitīvā (Lokmane 2013, 715).

- (28) *Aizdomājoties, es nonāku pie secinājuma, ka mūsdienās lielākā daļa filmu **tieks veidotas** pēc grāmatu motīviem.*
- (29) *Ik gadu tajā [Latvijas leņnumā] **tieks uzskaitīti** vairāk kā desmit Latvijas iedzīvotāju, kuri pierāda gan to, ka cilvēka sirds ir plaša un dāsna, gan arī to, ka cilvēki prot to novērtēt.*

Tāpat ciešamās kārtas konstrukcijas ar palīgteikumu vai infinitīvu teikuma priekšmeta funkcijā ir uzskatāmas par pasīva konstrukcijām ar teikuma priekšmetu:

- (30) *Mūsdienās **tieks uzskatīts**, ka grāmatas lēnām zaudē savu spēku, tas tiek mazāk lasītas, jo jaunas tehnoloģijas, piemēram, e- grāmatas, aizstāv grāmatu lasīšanu.*
- (31) *Grāmatas **tieks rakstīts**, kā cilvēki dzīvojo senajā Ēģiptē, Romā vai mūsdienās, vai nākotnē.*

- (32) **Tiek uzskatīts**, ka mūs sagaida 3. kara laiki un vēl plašāki tehnoloģiju uzplaukumi, bet vai tas tiešām būs tik drīz?

Kopumā fiksēti 10 šādi izteikumi, kur ciešamās kārtas konstrukciju veido transitīvs verbs ar informācijas sniegšanas nozīmi, piem., *atainot* (2 reizes), *teikt* (1 reizi), *uzskatīt* (2 reizes), *rakstīt* (1 reizi), *stāstīt* (2 reizes), *parādīt* (2 reizes). Šādās konstrukcijās palīgteikums sniedz izvērstu notikuma skaidrojumu.

Ciešamās kārtas konstrukcijas ar teikuma priekšmetu nominatīvā pirms izteicēja (SV) ir fiksētas 233 reizes, savukārt ciešamās kārtas konstrukcijas ar teikuma priekšmetu nominatīvā aiz izteicēja (VS) ir fiksētas 142 reizes. Tātad vārdu secība korpusā SPK analizētajās dinamiskā pasīva konstrukcijās ir diezgan brīva. Nereti analizētajos izteikumos ar VS vārdu secību pirms izteicēja ir atrodams adverbiālas nozīmes paplašinātājs (33), reizēm arī netiešais objekts datīvā (34).

- (33) *Mūziķu radītajā mākslā tiek ielikta dvēsele un emocijas, kas bieži vien ietver aktuālus notikumus.*
- (34) *Lasītājam tiek parādīta dzīve 13. gadsimta Latvijā – tēlu konflikti, idejas attēlo reizē Raini un sižeta laika ideoloģiju.*

Tēma un rēma ir aktuālā daļjuma komponentes (Skujiņa 2007, 388). Tēma ir „izteikuma daļa, kas ir ziņojuma sākumpunkts un pauž informāciju par ziņojuma priekšmetu, piemēram, *Grāmata ir uz galda*. Tēma visbiežāk izsaka jau zināmo informāciju, kam piesaista jauno informāciju” (Skujiņa 2007, 394), savukārt rēma ir „izteikuma daļa, kas ir ziņojuma galvenais saturs un pauž informāciju par tēmu, piemēram, *Grāmata ir uz galda*. Rēma visbiežāk izsaka jauno informāciju un teikumos ar tiešo vārdu kārtu vienmēr ir beigās” (Skujiņa 2007, 325). Ciešamās kārtas konstrukcijās ar VS vārdu secību teikuma priekšmets parasti ir rēma, tas pauž jaunu informāciju (35) (Valkovska, Lokmane 2013, 799; Valkovska 2016, 92–93; Nau, Spraunienē, Žeimantienē 2020, 51), savukārt tēmas funkciju teikuma priekšmets parasti uzņemas pasīva konstrukcijās ar SV vārdu secību (36) (Valkovska, Lokmane 2013, 799).

- (35) **Tiek veidoti** pieminekļi un objekti.
- (36) *Sevis izprašana ļoti labi tiek atspoguļota A. Bela romānā “Būris”.*

Teikuma priekšmets var būt rēma arī ciešamās kārtas teikumos ar verbu, kas piesaista trīs argumentus, tad tēma var būt netiešais papildinātājs un attiecīgi tiek izvirzīts teikuma sākumā (34) (Valkovska 2016, 92–93). Ja teikuma sākumā ir izvirzīts adverbiālas nozīmes paplašinātājs, tas var būt tēma, savukārt teikuma priekšmets – rēma (33).

Par pasīva konstrukcijām bez teikuma priekšmeta ir uzskatāmas konstrukcijas, kas veidotas no transitīva verba, kurās ir tikai netiešais objekts. Korpusā SPK fiksēti tikai 15 šādi teikumi, piem., (37), (38):

- (37) *Novelē “Purva bridējs” tiek stāstīts par Kristīni, kura iemīlas Edgarā.*
- (38) *Romānā arī tika rakstīts par Lauras atmiņām no Sibīrijas un dažādamaj personībām, kuras viņa tur iepazīna.*

Pasīva konstrukcijās bez teikuma priekšmeta, bet ar netiešo objektu, tāpat kā pasīva konstrukcijās ar palīgteikumu teikuma priekšmeta funkcijā, izteicējā ir lietoti transitīvi verbi ar informācijas sniegšanas nozīmi (*runāt, stāstīt, uzzināt, rakstīt, samelot* u. c.). Arī pasīva konstrukcijās ar netiešo objektu pirms izteicēja bieži vien ir adverbiālas nozīmes paplašinātājs (37), (38).

Jāsecina, ka specializētajā korpusā SPK analizētajām dinamiskā pasīva konstrukcijām lielākajā daļā gadījumu teikuma priekšmets ir nominatīvā, darītājs tajās netiek minēts, izņemot vienu gadījumu. Par pasīva konstrukcijām ar teikuma priekšmetu tiek uzskatītas arī tādas pasīva konstrukcijas, kurās teikuma priekšmeta funkcijā ir lietvārds ģenitīvā, verbs nenoteiksmē vai palīgteikums. Analizētās dinamiskā pasīva formas vairumā gadījumu tiek veidotas no transitīviem dažādas semantikas vārdiem, un tām ir raksturīga gan SV, gan arī VS vārdu secība. Runāšanas verbi ir īpaši saistāmi ar pasīva konstrukcijām, kurās ir tikai netiešais objekts vai palīgteikums teikuma priekšmeta funkcijā. Korpusā SPK ciešamās kārtas konstrukcijas pārsvarā ir lietotas īstenības izteiksmē, citās izteiksmēs, proti, ar modālu nozīmi vai izteicējā ar semantisko modificētāju, izteikumu ir maz. Detalizēta dinamiskā pasīva statistika ir redzama 3. tabulā.

3. Darbības vārdu statistiskā pasīva formu lietojums korpusā SPK

Specializētā korpusa SPK dati uzrāda (sk. 2. tabulu), ka statistiskais pasīvs ir lietots biežāk par dinamisko pasīvu (sk. 1. tabulu). Jāatzīmē, ka, korpusā analizējot konstrukcijas ar verbu *būt* un ciešamās kārtas pagātnes divdabi, nereti tika konstatēts, ka izteicējā ietilpstošais ciešamās kārtas pagātnes divdabis ir adjektīvējies, tāpēc šādas konstrukcijas (39) (40) ir uzskatāmas par nominālām, ne verbālām (Lokmane 2012, 33; 2013, 719; Ivulāne 2015, 105; sk. arī Levāne-Petrova 2019). Šajā pētījumā tika analizētas tikai ciešamās kārtas konstrukcijas.

- (39) *Šī grāmata ir piemērota visa vecuma cilvēkiem, jo dzīvē nekad nav par vēlu sākt mācīties, vēl vairāk lasīt un izglītoties*
- (40) *Kaut arī to sirdis nav apslēptas dziļi un no pirmā acu skatiena šķiet, ka šie cilvēki vienmēr izrāda savas emocijas, arī viņi ir noteiktā mērā noslēgti.*

Korpusā SPK tika fiksētas 535 statistiskā pasīva formas. Vairums konstrukciju ir īstenības izteiksmes vienskaitļa un daudzskaitļa 3. personas (43) visos laikos, tomēr dažas no tām ir arī atrastas īstenības izteiksmes 1. (41), (42) un 2. personā (sk. detalizētu statistiku 2. tabulā).

- (41) *Lielāko daļu savas dzīves esmu pavadījis 21. gadsimtā, bet esmu audzināts kā 20. gadsimta bērns.*
- (42) *Romāna viens no galvenajiem varoņiem atrodoties būrī saprata, ka mēs visi esam ieslodzīti sava prāta būrī.*
- (43) *Šajā darbā ir attēlots viena cilvēka dzīves stāsts.*

Ciešamās kārtas statiskā pasīva 3. personas formās izteicējā ietilpstošais palīgdarbības vārds *būt* mēdz būt izlaists (44) (Ahero et al. 1959, 553; Kalme, Smiltiece 2001, 224; Nītiņa 2001, 81).

(44) *Arī Latvija iekļauta Eiropas savienība (2001 gadā).*

Korpusā SPK tika atrastas arī piecas statiskā pasīva salikto laiku formas, piem., (45), (46).

(45) *Mūsu dzimtene ir bijusi okupēta, bet mūsu senči nekad nav padevušies un vienmēr ir atguvuši mūsu dzimteni, tā ir sava veida motivācija Latvijas jaunajai paaudzei.*

(46) *Bet tieši šajā laikmetā mēs izgudrojam tik daudz jauna un medecīna arī nav bijusi tik atīstīta, kā mūsdienās.*

Izteikumi fiksēti arī vēlējuma (47) un vajadzības izteiksmē (48):

(47) *Kad galveno varoni Edmundu Bērzu nolaupta un iesloga būrī, tev ir sajūta it kā tu pats būtu ieslodzīts.*

(48) *Sapņiem nav jābūt aizmirstiem, bet tajos nevajag dzīvot.*

Latviešu valodā teikuma priekšmets vai tā aizstājējs datīvā ir teikumos ar izteicēju vajadzības izteiksmē un teikumos ar saliktu izteicēju, kura sastāvā ir semantiskais modificētājs (Lokmane 2013, 716). Tātad izteikuma (48) teikuma priekšmets *sapņiem* ir datīvā, un tas saskaņojas ar izteicējā iekļauto divdabi *aizmirstiem* skaitlī un locījumā. Tāpat tas ir pārveidojams īstenības izteiksmē – *sapņi nav aizmirsti*, iegūstot subjektu nominatīvā un saskaņojumu ar izteicējā ietilpstošo divdabi. Jāsecina, ka arī šādi izteikumi vajadzības izteiksmē, tāpat kā izteikumi ar teikuma priekšmetu ģenitīvā (sk. iepriekš rakstā), ir uzskatāmi par pasīva konstrukcijām ar teikuma priekšmetu. Tas pats ir attiecināms arī uz izteikumiem ar izteicējā iekļautiem semantiskajiem modificētājiem:

(49) *Jā, protams, jūs teiksiet, ka tas nav godīgi, kā viņa sevi uzvēdas, bet no citas pusēs, viņai, kā sievietei, grības mīlēt un būt mīlētai.*

	Statiskais pasīvs		
PERSONA	1.	2.	3.
PRS	18	1	391
PST	2	–	99
FUT	1	–	12
COND	10		
DEB	1		
OBL	–		
KOPĀ	535		

2. tabula. Darbības vārdu statiskā pasīva laika, izteiksmju un personu formu biežums

62 gadījumos starp izteicēja daļām ir kāds paplašinātājs – visbiežāk adverbs (50), bet var būt arī vietniekvārds (51) vai partikula (52), vai lietvārds (53):

- (50) *Cilvēka dzīve ir cieši saistīta ar apkārtējo sabiedrību.*
 (51) *Cilvēkiem šis posms dzīvē, paliks ilgi atmiņā, jo ir daudz kas piedzīvots.*
 (52) *Šijās grāmatās ir arī atspoguļota sevis uzupurēšanās.*
 (53) *Šādā veidā Rūdolfš mīlestības vadīts sabojāja attiecības ne tikai ar Baronu, bet arī ar priesteri, tas pierāda to, ka cilvēki, kuri ir sirds vadīti, paši rada sev liekas problēmas.*

Tradicionāli latviešu valodniecībā tādi teikumi kā (53), (54) tiek uzskatīti par ciešamās kārtas konstrukcijām ar darītāju ģenitīvā (Nītiņa 2001, 81; Kalnača 2013, 503), tomēr statistiskajā pasīvā ciešamās kārtas konstrukcijās darītājs nav iespējams (Geniušienē 2006, 31; Nau, Spraunienē, Žeimantienē 2020, 6). Tāpēc A. Holvūts un arī citi pētnieki izteikumus ar atkarīgo vārdkopas elementu ģenitīvā (53), (54) sauc par teikumiem ar darītāja konstrukciju (a. *agentive construction*) un par statistiskā pasīva konstrukcijām neuzskata (plašāk sk. Holvoet 2001, 166–171; Holvoet, Daugavet, Spraunienē, Laugalienē 2019; Nau, Spraunienē, Žeimantienē 2020, 4).

- (54) *Mēs šeit esam lielāku mērķu vadīti – kādam tā ir mūzikas veidošana, dzijas sacerēšana, palīdzēšana citiem.*

Lielākajai daļai analizēto statistiskā pasīva konstrukciju (484) teikuma priekšmets ir nominatīvā:

- (55) *Rūdolfš Blaumanis arī ir ievietots Latvijas Kultūras kanonā, literatūras nozarē.*

Latviešu valodā darbības vārda nenoteiksmes forma var būt teikuma priekšmeta funkcijā (Lokmane 2013, 716). Tādējādi arī izteikumi ciešamajā kārtā ar infinitīvu teikuma priekšmeta funkcijā (56), (57) uzskatāmi par pasīva konstrukcijām ar teikuma priekšmetu:

- (56) *Agrāk vecākiem bija aizliegts pamest Latviju, kas, manuprāt, ierobežoja skatījumu uz dzīvi.*
 (57) *J. Podnieka filmai „Vai viegli būt jaunam?” ir motora simbols, kurš izraisīja Atmodu, iedrošināja cilvēkus runāt par problēmām, par kurām bija aizliegts runāt.*

Ciešamās kārtas konstrukcijas ar teikuma priekšmetu nominatīvā pirms izteicēja (SV) ir fiksētas 341 reizes, savukārt ciešamās kārtas konstrukcijas ar teikuma priekšmetu nominatīvā aiz izteicēja (VS) ir fiksētas 143 reizes. Tātad vārdu secība korpusā SPK analizētajās statistiskā pasīva konstrukcijās ir diezgan brīva. Parasti analizētajās konstrukcijās ar SV vārdu secību teikuma priekšmets ir tēma (58), bet tas var būt arī rēmas daļa (59). Tādā gadījumā teikuma priekšmets parasti ir novietots aiz verba, un teikums sākas ar adverbialas nozīmes paplašinātāju (59) (Valkovska, Lokmane 2013, 799; Nau, Spraunienē, Žeimantienē 2020, 79).

- (58) *Šī cenzūra bija izteikta Latvijas vēsturē 20. gs.*
 (59) *Šādās grāmatās ir atspoguļotas cilvēku atmiņas un tā brīža sajūtas.*

Korpusā nav fiksēts daudz (19) ciešamās kārtas konstrukciju, kurās ir tikai netiešais objekts (60), (61). Statiskajā pasīvā, tāpat kā dinamiskajā pasīvā, ir fiksēti līdzīgi izteikumi, kur ciešamās kārtas konstrukciju veido transitīvs verbs ar informācijas sniegšanas nozīmi (*runāt, stāstīt* u. tml.):

- (60) *Pēdēja bija latviešu un literatūras stundā Regīnas Ezeras „Aka”, kur ir runāts par mīlestību, nabadzību un nelaimi.*
 (61) *Savā dzīvē es biju teātrī tikai trīs reizes un mana vismīļākā izrāde ir veidota pēc Māra Bērziņa romāna „Svina garša”, kur ir stāstīts par jauniešu Otrā pasaules kara gaitā.*

Korpusā SPK fiksēta arī viena pasīva konstrukcija (62), kas veidota no neatgriezeniska, nepārejoša verba, lai izteiktu vispārīnājumu, regulāri vai ilgstoši veiktu darbību vai arī bezpersonisku fakta konstatāciju (Paegle 2003, 124; Kalnača 2013, 503).

- (62) *Algas paceltas, ir domāts uz priekšu, jo lielākas algas, jo lielāka pensija.*

Tātad specializētajā korpusā SPK analizētajām statistiskajās pasīvas konstrukcijām lielākajā daļā gadījumu ir teikuma priekšmets nominatīvā. Fiksētas arī darītāja konstrukcijas. Arī statistiskajā pasīvā analizē par pasīvas konstrukcijām ar teikuma priekšmetu tiek uzskatītas tādas pasīvas konstrukcijas, kurās teikuma priekšmeta funkcijā ir lietvārds ģenitīvā, datīvā, verbs nenoteiksmē vai palīgteikums. Analizētās statistiskās pasīvas formas vairumā gadījumu tiek veidotas no transitīviem dažādas semantikas vārdiem, un tām ir raksturīga gan SV, gan arī VS vārdu secība. Arī statistiskajā pasīvā runāšanas verbi ir saistāmi ar pasīvas konstrukcijām, kurās ir tikai netiešais objekts. Korpusā SPK ciešamās kārtas konstrukcijas pārsvarā ir lietotas īstenības izteiksmē, citās izteiksmēs piemēru ir maz. Detalizēta statistiskā pasīvas statistika ir redzama 2. tabulā.

Secinājumi

Specializētā korpusa SPK analīze liecina, ka statistiskais pasīvs tiek lietots biežāk par dinamisko pasīvu. Jāatzīmē, ka precīza ciešamās kārtas lietojuma statistika latviešu valodā būtu nākotnes izpētes jautājums, jo mūsdienu latviešu valodā fiksētas tikai ciešamās kārtas lietojuma tendences kādā datu kopā.

Gan dinamiskajā, gan statistiskajā pasīvā dominē pasīvas konstrukcijas ar teikuma priekšmetu. Tātad tādas pasīvas konstrukcijas, kur teikuma priekšmets ir nominatīvā un saskaņojas ar izteicējā iekļauto divdabi. Latviešu valodā par ciešamās kārtas konstrukcijām ar teikuma priekšmetu ir uzskatāmas arī tādas konstrukcijas, kurās teikuma priekšmeta funkcijā ir lietvārds vai tā aizstājējs ģenitīvā vai datīvā, verba nenoteiksme vai palīgteikums. Abos latviešu valodas pasīvos fiksētas konstrukcijas ar izteicējā lietotiem transitīviem vārdiem ar informācijas sniegšanas nozīmi

bez teikuma priekšmeta, bet ar netiešo objektu. Savukārt pasīva konstrukcija, kas veidota no neatgriezeniskiem un nepārejošiem vārdiem un kas arī uzskatāma par pasīvu bez teikuma priekšmeta, ir fiksēta tikai vienu reizi statistiskajā pasīvā.

Visas pasīva konstrukcijas pārsvarā fiksētas īstenības izteiksmes 3. personas vienskaitļa un daudzskaitļa tagadnē un pagātnē. Korpusa SPK dinamiskā un statiskā pasīva konstrukcijās atrasti tikai daži piemēri atstāstījuma izteiksmē un viens piemērs vajadzības izteiksmē. Arī izteikumi ar izteicējā iekļautiem semantiskajiem modificētājiem ir tikai daži. Korpusā netika fiksētas pasīva konstrukcijas atstāstījuma izteiksmē. Tātad korpusā SPK fiksētajām pasīva konstrukcijām nav raksturīga ne modāla, ne arī evidenciāla nozīme, proti, skolēni, rakstot pārspridumus, pārsvarā lieto ciešāmās kārtas formas īstenības izteiksmē.

Dinamiskajā un statiskajā pasīvā vienlīdz bieži ir novērojama gan SV, gan VS vārdu secība. Nereti abos pasīvos ar teikuma priekšmetu aiz verba (VS) ir novērojams adverbiālas nozīmes paplašinātājs. Pasīva konstrukcijās ar VS vārdu secību teikuma priekšmets parasti ir rēma. Parasti abos pasīvos izteicēja daļas ir nedalāmas. Starp tām ir reti novērojams kāds paplašinātājs, piem., darītājs vai adverbiālas nozīmes paplašinātājs. SKP analizētajās pasīva konstrukcijās ir fiksēti arī darītāji.

Lai arī SPK ir iekļauti mazākumtautību skolēnu pārspridumi, tomēr, analizējot pasīva konstrukcijas šajā korpusā, var secināt, ka mazākumtautību skolēniem teikuma priekšmeta saskaņošana ar izteicējā esošo divdabi, kā arī citi pasīva formu izveides aspekti grūtības nerada.

Saīsinājumi un apzīmējumi

a.	angļu valoda
COND	vēlējuma izteiksme
DEB	vajadzības izteiksme
FUT	nākotne
OBL	atstāstījuma izteiksme
PRS	tagadne
PST	pagātne
SPK	<i>Skolēnu pārspridumu korpus</i>
S	teikuma priekšmets
V	izteicējs

Avots

Skolēnu pārspridumu korpus. Pieejams: <http://www.korpuss.lv/id/Pārspridumi>

Literatūra

1. Ahero, Antonija et al. 1959. *Mūsdienų latviešu literārās valodas gramatika. 1. Fonētika un morfoloģija*. Rīga: LPSR Zinātņu akadēmijas izdevniecība.
2. Endzelīns, Jānis. 1951. *Latviešu valodas gramatika*. Rīga: Latvijas Valsts izdevniecība.

3. Geniušienė, Emma. 2006. Passives in Lithuanian (in comparison with Russian). *Passivization and Typology: Form and Function*. Abraham, Werner, Leisiö, Larisa (eds.). Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins, 29–61.
4. Geniušienė, Emma. 2016. *Passive constructions in Lithuanian: Selected Works of Emma Geniušienė*. Kibort, Anna, Maskaliūnienė, Nijolė (eds.). Amsterdam: John Benjamins. DOI: <https://doi.org/10.1075/slcs.179>
5. Givón, Talmy. 2001. *Syntax*. 2. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins.
6. Holvoet, Axel. 2001. *Studies in the Latvian Verb*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
7. Holvoet, Axel, Daugavet, Anna, Spraunienė, Birutė, Laugalienė, Asta. 2019. The agentive construction in Baltic and Fennic. *Minor Grams in Baltic, Slavonic and Fennic. Baltic Linguistics*. 10, 195–236. DOI: <https://doi.org/10.32798/bl.364>
8. Ivulāne, Baiba. 2015. *Palīgnozīmē lietotu darbības vārdu sistēma latviešu valodā*. Promocijas darbs filoloģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai. Rīga: Latvijas Universitāte.
9. Kalme, Vilma, Smiltiece, Gunta. 2001. *Latviešu literārās valodas morfoloģija un vārddarināšana*. Liepāja: LiePA.
10. Kalnača, Andra. 1998. Verba darāmās un ciešamās kārtas sinonīmija. *Linguistica Lettica*. 3, 155–162.
11. Kalnača, Andra. 2011. *Morfoloģijas stilistika*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds.
12. Kalnača, Andra. 2013. Darbības vārds (verbs). *Latviešu valodas gramatika*. Nītiņa, Daina, Grigorjevs, Juris (red.). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 456–594.
13. Kalnača, Andra. 2014. *A Typological Perspective on Latvian Grammar*. Warsaw, Berlin: De Gruyter Open. DOI: <https://doi.org/10.2478/9783110411317>
14. Kalnača, Andra, Lokmane, Ilze. 2015. The passive forms of the Latvian debitive and their distribution. *Contributions to Morphology and Syntax. Proceedings of the Fourth Greifswald University Conference on Baltic Languages*. Kessler, Stephan, Judžentis, Arturas (eds.). Berlin: Logos Verlag, 131–147.
15. Kalnača, Andra, Lokmane, Ilze. 2021. *Latvian Grammar*. Rīga: University of Latvia Press. DOI: <https://doi.org/10.22364/latgram.2021>
16. Keenan, Edward L., Dryer, Matthew S. 2007. Passive in the world's languages. *Language Typology and Syntactic Description*. I. *Clause Structure*. Shopen, Timothy (eds.). 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 325–361.
17. Levāne-Petrova, Kristīne. 2019. Ciešamās kārtas perfekta formu variācijas latviešu valodā. *Baltistica*. 54(1), 63–82. DOI: <https://doi.org/10.15388/baltistica.54.1.2371>
18. Lokmane, Ilze. 2012. Saitiņas primārajā un sekundārajā predikācijā. *Valoda: nozīme un forma*. 2, 32–38.
19. Lokmane, Ilze. 2013. Vienkārša teikuma formālā (strukturālā) organizācija. *Latviešu valodas gramatika*. Nītiņa, Daina, Grigorjevs, Juris (red.). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 710–766.
20. Lindström, Liina, Nau, Nicole, Spraunienė, Birutė, Laugalienė, Asta. 2020. Impersonal constructions with personal reference. *Baltic Linguistics*. 11, 129–213. DOI: <https://doi.org/10.32798/bl.700>
21. Nau, Nicole. 1998. *Latvian. Languages of the World*. Materials 217. München: Lincom Europa.
22. Nau, Nicole, Holvoet, Axel. 2015. Voice in Baltic: An overview. *Voice and Argument Structure in Baltic*. Holvoet, Axel, Nau, Nicole (eds.). Amsterdam: John Benjamins, 1–36.

23. Nau, Nicole, Spraunienė, Birutė, Žeimantienė, Birutė. 2020. The passive family in Baltic. *Baltic Linguistics*. 11, 27–128. DOI: <https://doi.org/10.32798/bl.699>
24. Nītiņa, Daina. 2001. *Latviešu valodas morfoloģija (konspektīvs lokāmo vārdšķiru apraksts)*. Rīga: Rīgas Tehniskā universitāte.
25. Paegle, Dzintra. 2003. *Latviešu literārās valodas morfoloģija*. 1. Rīga: Zinātne.
26. Paikens, Pēteris. 2007. Lexicon-based morphological analysis of Latvian language. *Proceedings of the 3rd Baltic Conference on Human Language Technologies (Kaunas, October 2007)*. Čermák, František, Marcinkevičienė, Rūta, Rimkutė, Erika, Zabarskaitė, Jolanta (eds.) Vilnius: Vytautas Magnus University, Institute of the Lithuanian Language, 235–240.
27. Paikens, Pēteris. 2016. Deep neural learning approaches for Latvian morphological tagging. *Proceedings of Human Language Technologies – the Baltic Perspective*. 289, 136–143. DOI: <https://doi.org/10.3233/978-1-61499-701-6-160>
28. Paikens, Pēteris, Rituma, Laura, Pretkalniņa, Lauma. 2013. Morphological analysis with limited resources: Latvian example. *Proceedings of the 19th Nordic Conference of Computational Linguistics (NODALIDA)*. Oepen, Stephan, Hagen, Kristin, Johannessen, Janne Bondi (eds.). Linköping: Linköping University Electronic Press, 267–277.
29. Smiltnece, Gunta. 2013. Lietvārds. *Latviešu valodas gramatika*. Nītiņa, Daina, Grigorjevs, Juris (red.). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 324–367.
30. Skujiņa, Valentīna (red.). 2007. *Valodniecības pamatterminu skaidrojošā vārdnīca*. Rīga: LU Latviešu valodas institūts.
31. Stender, Johann, Gotthard. 1761. *Neue vollständigere Lettische Grammatik, Nebst einem hinlänglichen Lexico, wie auch einigen Gedichte*. Braunschweig: gedruckt im Fürstl. großen Waisenhouse.
32. Valkovska, Baiba, Lokmane, Ilze. 2013. Vienkārša teikuma komunikatīvā struktūra. *Latviešu valodas gramatika*. Nītiņa, Daina, Grigorjevs, Juris (red.). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 774–800.
33. Valkovska, Baiba. 2016. *Vārdu secības komunikatīvais aspekts mūsdienu latviešu valodā*. Promocijas darbs filoloģijas doktora grāda iegūšanai. Rīga: Latvijas Universitāte.
34. Veidmane, Ruta. 2002. Darbības vārds. *Latviešu literārās valodas morfoloģiskās sistēmas attīstība*. Pokrotnece, Kornēlija (red.). Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 409–509.

Summary

The category of voice and especially the passive voice is always a topic of great interest among the researchers of various persuasions. Latvian is not an exception. Thus far, the category of voice, the passive voice and the related phenomena have been described in different Latvian grammars, many aspects of the voice have also been analysed by different researchers in the individual studies. Although the Latvian language has many descriptions and studies on the passive voice, the types of the passive of the Latvian language have not been examined until now. Therefore, this paper will analyse the passive constructions, types of passive and related aspects of the passive voice in the “Corpus of Students’ Essays”. This is a specialized corpus that contains 468 students’ essays from the 12th grade Latvian language exam (http://nosketch.korpuss.lv/#dashboard?corpname=vidusskolu_diktati).

The first part of the article deals with the brief description of the passive voice in Latvian: the types of passive constructions, an agent, the formation of passive voice constructions, and other phenomena related to the passive voice. The second part of the article analyses the dynamic passive constructions, while the third part of the article scrutinises the stative passive constructions in the specialized corpus. Both dynamic and stative passive analysis considers the distribution of passive forms, passive types, word order in passive constructions, passive constructions and the agent.

This work has received financial support from the Latvian Council of Science under the grant agreement No. lzp-2018/1-0527 (“Development of Learner Corpus of Latvian: methods, tools and applications”) in synergy with the Latvian State Research Programme “Latvian Language”, agreement No. VPP-IZM-2018/2-0002 (subproject “Acquisition of Latvian Language”).

Keywords: voice; passive voice; dynamic passive; stative passive; theme; rheme; subject; specialized corpus.

Rakstam ir Creative Commons Attiecinājuma 4.0 Starptautiskā licence (CC BY 4.0) / This article is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)